

sanctus Bartholome^{us} lōgo tpe orant p
qdā ppo. et illi nō se emēdauerūt. tūc dei
iusticia pmisit vt a paganis qñ oēs fuerūt
deleti. et scūs Bartholome^{us} apparuit cui-
daz psonę deuote dicēs: Per lōga ānoꝝ
tpa p h ppo deū tēpcat sū. et meis pabz
cōsensit de q vlsq nūc pstitērūt ī pace et
securi. s q multiplicata sūt mala. et nulla
subsecuta est illius ppli emēdatio. ideo iaz
vstra non potui impetrare a deo liberatio-
nem vsteriorem. ideo omēs quasi perierūt
**Denatiuitate gloriose virginis
marie.** **Sermo. xxxiij.**

Sapientia edi-

ficanit sibi domū. **Prouer. ix.**
Cupies dei fili^{us} p susceptionē
humane carnis habitare no-
biscū. nullā domūz specialē inuenire potat
q tantā ac talē habitatorē digna recipere
esset. et iō oportuit vt ipsā de nouo edifica-
ret. **Ista dom^{us} ē beata xgo Maria q ho-**
die nata ē. de q dī Eccl. xxiij. Qui creauit
me reqe. in tab. m. Et qñis tota trinitas
illā domū edificauerat. pñ tñ et spūssactul
edificauerūt eā filio. fili^{us} autē q ē dei sapiā
ē edificauit eā sibi. Jo dī: Sapiā edi. si. d.
Vñ pñti smone ad honore xginis glō
se tria sūt dicēda. Primo qre h festū est a
no b solēniter celebrādū. Secūdo aliq p i
formatione nra. Tercio aliqua miracula.
Quantū ad pmā ptem illi^{us} smonis est
sciendū. q h festū natiuitatē xginis marie
solēniter et deuote et letāter ē ab oībz chri-
stifidelibz celebrādū. Primo ppter ipsā
beatā xginē Mariā. qz si eā corde diligi-
m^{us}. gaudebim^{us} vtiqz. qz hodie nata ē q ē
mī nraz dñā angeloz. et iō ecclia cātat in
itroitu missę. Gaudeam^{us} oēs in do. Se-
cundo ppter filiū qz sibi reputat eē factū
qēquid matri honoris aut fuitj exhibetur
Vñ Hiero. in smone. Quicqd genitrici
ei^{us} officiosissime impendit totūz deo attri-
buit. Vñ etiā Bern. omel. iij. sup euā ge-
lio. Missus ē. Nō est dubiū qēqd in lau-
dibz mris pferim^{us} ad filiū ptinere. et rurū
cū filium honoram^{us} a laudibz mris nō rece-

dimus. **Vñ etiā Damas. Honor qui ad**
ipsā est. ad deū q ex ipsa incarnatus est re-
ducit. Cassio. O Maria tu patrona hu-
mani gener. tu afflictis reis medicina sin-
gularis. Quis nō tuo egebit munere cuz
peccare sit cōmune. Bern. Nō sūt tot hu-
mane necessitates. q in beata xgine Ma-
ria efficaces subuēctiones. Idē. Taceat q
beatā Mariā xginē inuocauit. et non ex-
audit^{us} sit. Tercio ppter nram ppiā vti-
litatē. Rā multū vtile et fructuosū ē nob
honorare beatā xginē Mariā. et eā dilige-
re. et ei fidelit^{er} fūire. Vnde Bern. O felix
Maria. q te diligit. deū honorat. qui tibi
fuit deū reficiat. q tibi adheret. a deo nūqz
derelinquet. q tuū nomē puro corde inuo-
cat. qēquid postulat indubitatē cōseqtur
Item sciendū q tres natiuitates in āno
ecclia solēnizat. s. natiuitatē chisti. marie
et iohis baptiste. Recimerito. Chisti^{us} enī
plen^{us} fuit grā ī cōceptu et ortu. dñs oīūz
grāz. de quo dī Job. j. Plenū grē et veri-
tatē. Iohes baptista in suo ortu fuit plen^{us}
grā et nunci^{us} grē. Luc. j. Spūsancto re-
plebit^{us} adhuc ex vtero matris sue. Maria
hodie nata ē in grā. et est mī et distributrix
grē. Vñ Eccl. xxiij. In me oīs grā. Vñ
Bern. Nō tenuit Mariāz cōes grās hīe
nec paucas. s qēqd sūmū. qēquid altissi-
mun fuit ī gratia. hoc totū abūdātissime
possidebat. Vñ itez Bern. Ego puto q
copiosior sanctificatiōis bndictio qz ī ali-
os ab vtero sanctificatos in eam tescēde-
rit. q non solū ipsi^{us} ortuz sanctificaret. sed
etiā eius vitā teinceps īmunē ab oī pctō
cōfugaret. qd alteri nemini in naq mulierū
credit esse donatū. Unde sciendū. q bea-
ta xgo altior est oībz hoībz. Ergo canitur
de ea: Virgo singularis int^{er} oēs mīj. Et ī
his tribz nec pmā silez vīsa ē hīe. nec sequē
tem. s. ppter grāz plenitudinē. x tutū pul-
critudinē. meritoz multitudinē. Sed ex
quo hodie solēniter in toto mūdo festū na-
tiuitatis xginis Marię celebrat^{ur}. Tunc
pncipaliter dicendū est quō cōcepta est et
nata sit. Et hāc hīstoriaz qre ante in festo
cōceptiōis glōse xginis. iermōe. v. pte. j.

Bermo

Item sciendū qd festus natiuitatē hginis
Marię est festū valde gaudiosū. **Nā** to-
ta trinitas gaudet de natiuitate hgis ma-
rię. **P**ater gaudet. qz innēta est puella fi-
delis cui cōmitteret thesaurū suū. s. filium
vnigenitū. **I**te filius gaudet. qz lōgo rpe
anhelabat talē matrē hie. **I**psa enī ē ma-
xima z dignissima mater. qz maiorē mīez
de^o facere nō potuit. **Uñ Bern.** **R**ec enī
decebat dñi matrē esse qđ hginē. nec hgi-
nis filiū aliū qđ deū. **I**te gaudet spūscū
de tam mūdo receptaculo. i qđ descēdē re-
teteret et obumbrare in q nullā resistētiā
vel inquietudinē haberet. **I**te angeli in cē-
lo gaudent de ortu hginis. **Uñ** cantatur
hodie in pñcipio missę. **D**e cui⁹ natiuitate
gaudent angeli. et collaudāt filiū dei. **E**t
merito. qz hodie regina angeloz nata est.
Nā a pñcipio creationis angeli regē ha-
buerūt s. reginā non habuerūt. s. hodie re-
gina est orta. et nata de sancta anna. **I**tez
sancti pñes exñtes in lybō gauisi sunt ho-
die. qz nata est illa q portare debuit pugi-
lem eoz et liberatōz. **Luc. i.** **V**isitauit z
fecit redemp. ple. sue israel. **I**te hodie dñt
gaudere oēs hōies in toto mūdo exñtes.
qz hodie nata est mater omniūz iustoz. qđ
dī mater grē. et etiā omniū pēōz. qđ dī mī-
mīe. **E**t in signū hui⁹ qđtidie inuocam⁹ eā
dicentes: **S**alue regina mater mīe. **I**psa
enī pōt scit z vult nos iuuare. **Bern.** **Nō**
enī deest ei pñs. qz mater ē oipotentē. nec
volūtas. qz mater est mīe. nec impetrandi
industria. qz mater ē sapiē. **Q**uāt beata
hgo **M**aria sit potentissima. **H**oc pbat
primo. qz habet pñtatem sup filiū suū iesuz
chrištū. ppter maternę auctoritatē impium.
qd nulla alia creatura habuit. nec etiā ha-
tebit. **Uñ dī Luc. ij.** **E**t ipse erat subdit⁹
illis. **Bern.** **Q**uis. quib⁹. de^o hoib⁹. **I**tez
habet pñtēz et dñat potēter in celo. quia
qđquid petit impetrat. z ipsa qđtidie ex ma-
terna sollicitudinē p nob fidelit⁹ orat. **E**t fir-
miter credendū est. qđ qđqđ petierit mater
a filio suo. s. sibi rñderat. qđ salomon mī-
debat matri sue dicēs: **P**ete a me mater
qd vis. neqz enī phas ē vt auertaz faciem

meā a te. **I**te dñat in inferno. qz demōes
arceat et refrenat ne possint nocere famulis z
famulab⁹ suis. qz ipsi demōes nō solū ti-
ment eam. s. etiā nomē ipsi⁹ hginis marię.
qz nullo modo pñt audire nec permanere
vbi deuote et plena voce s. nomen maria
noiat. **Uñ Bern.** **F**luūt et pereūt sicut ce-
ra a facie ignis demōes. vbiqz inuene-
rint crebrā huius nois inuocationē. **I**tem
dñatur i purgatorio dñi multas aias me-
ritis suis ab ipsis pñis liberat. **Uñ legiē**
de sācto Bernardo. qz ipse trib⁹ vicib⁹ vi-
dit descendere beatā hginē Mariā i pur-
gatoriū cū luce magna. et cum venisset ad
ostium purgatoriū. oēs aīe fidelīz q erant
ibi clamabāt: **O** regina celi et mater dei li-
bera nos. et cum egredere⁹ semp educebat
magnā multitudinē aīaz. **I**tez dñatur in
terra. qz nullus peccator exapit⁹ qñ oēs ad
suā mīam ire possint. **Nā** cum oēs sācti et
angeli derelinquūt pēōrem. ipsa tñ nō de-
relinq. nec vnq derelinquet aliqē pēō-
rem q ad ipsā cōfugiet. **Uñ Ansel.** **M**a-
ria tu pēōrem toti mūdo respectū mater-
no affectu amplecteris. nec desieris eum q
usqz deus p te placat. ipīz sue grē refor-
mabit. **L**ica qđ sciendū. qđ qđā pēōrel
peccāt p infirmitatē. et illis aperit sinū sue
potentię. qz dat illis hñtē resistēdi. **I**tez
aliq peccāt p ignorātiā. et illis apit sinūz
sue sapiē. et dat eis hñtē recognoscendi
Et aliq peccāt p certā maliciā. et ill⁹ ape-
rit sinū sue mīe. qz dat eis gratiā penitēdi
Uñ Bern. **M**aria mater mīe sinū oībus
aperit. vt de plenitudine ipsi⁹ accipiāt vni-
uersi. captiuus redemptionē. eger curatio-
nem. tristis cōsolationē. tepid⁹ pfortatio-
nem. peccator veniā. iustus gratiā. angel⁹
leticiā. fili⁹ psona carnis humane subltā-
tiā. tota trinitas glām. **Q**uānum ad
secundā pñtē illius fmonis est sciendū. qz
post chrištū ad nullū scōp tantā cōfiden-
tiam hñt debem⁹. sic ad beatā hginē Ma-
riam. q est mater oīz nostrū. et iola plus
pōt apud deū impetrare. qđ oēs scī i celo.
Uñ Bern. **D**ata est tibi oīs pñs i celo
et in terra. vt oīa q unqz volueris valeas

impetrare. **Ex** quibz patet qd eius p̄as est tanta. qd oibz homibz. nobilibz et ignobilibz. ciuibz. rusticis. viris et mulieribz. filiis et filiabus. famulis et famulabus. p̄t s̄buenire. cū eam deuote implorāt. **Etiā** oibz tēporibus. in hyeme. in estate. d̄ sero. de mane. in meridie. in media nocte. p̄t succurrere eā inuocātibz. **Etiā** in oī loco. ī cāpis. in aq̄s. in domo. in foro. in mēsa. in lecto. p̄t subuenire. **Etiā** in oibz causis. in paup̄tate. in tristitia. in p̄secutione. ī infirmitate. in temptationibz. varijs. et in oibz necessitatibz. **Vñ Bern.** Loquere dñā et audiat filius tu⁹. et q̄cunqz petieris īpetra bis. **Vñ etiā Ansel.** Ab initio renouationis humane oibz sub tuū p̄sidiū cōfugētibz. buculqz succurristi. et idcirco p̄e oī creatura. oī laude dignissima dici et cōmemuisti. **Item** ex dictis s̄cti Bernardi elicitur. qd nūqz aliqz hominū cuiuscūqz status fuerit. qd eā deuote et cōfideliter beatam mariā h̄ginē inuocauerit ab initio christi natiuitatisqz hodie sp̄ ei succurrit. **Vñ Bern.** Sileat mīas tuā beata h̄go maria qd te inuocatā in necessitatibz suis libi meminerit deuisse. **Etiā** ex dictis s̄cti Ansel. elici p̄t. qd nūqz aliqz famuloz vel famulaz qd deuote eam inuocauerit et fideliter seruierit h̄gini Marię. dānatus est nec dānari potest. **Vñ Ansel.** O beatissima h̄go maria oīs ad te cōuersus et reduct⁹ impossibile ē vt pereat. **Vñ omnes homines** q̄tidie inuocare debēt h̄ginem mariā dicētes: **Domine** strate esse matrē sumat p̄ te p̄cem. qd p̄ nobis nat⁹ tulit esse tuus. **Vñ Bern.** Omī dei et hoīs. O mater rei et iudicis. O mī regis et exilis. cum sis mī vtriusqz. nō decet vt inter filios esse discordiā p̄mittas. **Et** sciendū. qd h̄go gliosa iureiurādo tenetur nobis subuenire. et si non faceret tūc iniuste ageret. **De** h̄gre ī discipulo d̄ tpe serdxi. **B.** Quantū ad tertiā p̄tē illi⁹ h̄mone est sciendū. qd beata h̄go Maria p̄t omnibz hominibz s̄buenire eam deuote inuocantibz in oī loco. in oī tpe. in oībz necessitatibz. **Et** p̄mo illis qd patiūtur infirmitates et plagas ī membris suis. **Et**

hoc ostenditur in illo maledicto. quē sacer ignis inuasit. p̄pter maledictiōes suas. quē beata h̄go et sanctus hypolitus sanauerūt. **Hoc** q̄re in p̄mptuario beate marie h̄ginis. xxxv. **Etiā** in piculo maris. **Exemplū** de illo qui cecidit inter duas naves in profundum maris. et hoc quere ibidez. xxxix. **Item** in periculo tempestatū fulgarum et tonitruorum. **Exemplum** de h̄ quere ibidem. xc. **Etiā** mulieres in p̄tu laborantes debēt eā p̄ antiphonā: **Salve** regina inuocare. **Exemplū** de muliere qd septē diebus laborauit in p̄tu. et sanctus Francisc⁹ et beata virgo subuenerunt ei. **Hoc** quere ibidem. xxi. **Ultimo** sciendum qd multū vtile est in qualibet ciuitate habere ecclesiā in honore beate Marię virginis dedicata et etiā in villis. qd beata h̄go Maria est singularis p̄tectrix illius ciuitatis aut ville. **Exemplū** de illa ciuitate qd erat obfessa ab inimicis. et beate h̄ginis imago eā liberauit ab hostibz. **Quere** ibidem. lxxxiij.

De exaltatione sancte crucis.
Sermo. xxxv.

Exaltatus fuero a terra. oīa traham ad meip̄sū. **Joh. xij.** Sicut inuenit ḡuitas ī rebo p̄ quā descēdunt. vt p̄t in terra. et lenitas p̄ quā ascēdunt. vt p̄t in igne. **Sic** in aliq̄bo hoīb est supbia qd facit cor grossū et p̄derosū. et facit descendere: **Iuxta** illud **Lud. xxiij.** **Dis** qui se exaltat humiliabit. **Quia** igit lignū s̄cte crucis sicut erat humiliatū in h̄ qd erat supplicium latronum. ita fuit valde exaltatū in passione. in hoc qd membris christi tanqz ex margaritis ornatum fuit. **Et** hodierna die in hoc qd **Heracius** imperator p̄ ipsam crucē de hoīb gloriose triumphauit. **In** premissis igit verbis duo tangūtur. **Primum** est exaltatio sancte crucis. cum d̄r. **Si** exaltatus fuero. **Secūdum** est utilitas passionis cū s̄b iungit. **Omnia** traham ad meip̄sū. **Vñ** ī p̄nti h̄mone tria sunt dicenda. **Primo**